

להניע את הגלגלים

מר אפרים אילין

הסיפור שלי

סיפור מעורר השראה
לשולחן השבת

לזכות שמואל אליהו הכהן וזוגתו שרה יסכה
וילדיהם: יהושע וזוגתו דינה גוטמן, שירה,
אוריאל מנחם הכהן, הילה, אילה שיחיו אייזנברג

עם הקמתה של מדינת ישראל בשנת תש"ח (1948), הבינה חברת המכונות "הנרי פורד" שהמדינה החדשה תזדקק למספר עצום של רכבים עבור הצבא והממשלה, והיא הודיעה על כוונתה להקים מפעל להרכבת מכונות בישראל.

הידיעה הזו עוררה עניין בעולם כולו. המדינה היהודית אך זה עתה נוסדה, והנה חברת הנרי פורד תהיה הראשונה להקים בה מפעל תעשייה!

שמחתנו לא ארכה זמן רב. ברגע שהערבים שמעו על התכניות של חברת פורד, הם הודיעו שאם פורד לא תחזור בה מכוונותיה, הם יחרימו את החברה ויצרפו את שמה לרשימה השחורה של הליגה הערבית.

כתוצאה מכך, פורד כמובן נסוגה מתכניותיה.

עבור ממשלת ישראל היה זה רגע של משבר. אם חברה כמו פורד נכנעת לערבים, מי כבר יהיה מוכן להשקיע בישראל?

בזמן שהממשלה תרה אחר חלופות מתאימות, התקשר אלי לפתע ידידי, הלורד ישראל משה זיו מלונדון, ואמר לי, "יש מישהו שאתה חייב לשוחח אתו. שמו היקמן פרייס. הוא קשור לחברת הייצוא קייזר-פרייזר. החברה שלו בנתה מפעל למכונות בהולנד, והוא נחל הצלחה מרובה. כעת הם מעוניינים לבנות מפעל נוסף ביוון. הצעתי לו שקודם כל ייפגש אתך."

נעשו כל התיאומים, ואנחנו נפגשנו. מהרגע הראשון היה ברור לשנינו שאנחנו עומדים לעשות עסקים. אבל, המיזם הזה דרש השקעה של שניים וחצי מיליון דולר. בשעתו, סכום זה היה שווה ערך לסך של מאתיים וחמישים, אולי שלוש מאות, מיליון דולר היום - הרבה מאוד כסף.

ביקשתי שחברת קייזר-פרייזר תשקיע חצי מיליון, והודעתי שאני ארכיב קבוצה שתשקיע שני מיליון.

חשבתי שלא תהיה בעיה להרכיב קבוצה שכזו. לא היו חסרים מועמדים מתאימים!

אבל, כאשר הגיע השלב שבו עורכי הדין החלו לנסח את החוזים, ונשאלה השאלה - איפה הכסף? לא היה שום כסף באופק!

הגיע הזמן לחתום על החוזים, אבל לא היה לי את האומץ לעשות זאת... לא הצלחתי להירדם בלילה... ואז נזכרתי באירוע שהתרחש בשעתו עם אבי המנוח. כשהוא לא הצליח להחליט האם להגר עם משפחתו מרוסיה לארץ ישראל, הוא נסע לאדמו"ר הקודם מליובאוויטש לקבל את עצתו. אני בדיוק שהיתי באותה עת בניו יורק. חשבתי לעצמי, הנה אני יכול ללכת לשאול את הרבי עכשיו!

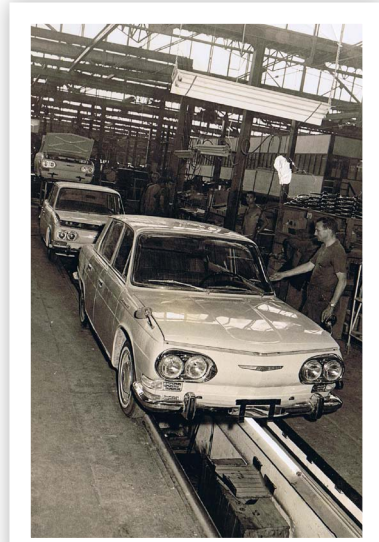
היה זה בשנת תש"י (1950) - האדמו"ר הקודם, רבי יוסף יצחק, הסתלק לבית עולמו כמה חודשים קודם לכן, וחתנו, הרבי, עדיין לא הוכתר רשמית כממשיך

«

דרכו. אבל אנשים כבר פנו אליו והתייחסו אליו כאל הרבי.

יצרתי קשר עם ידידי פיניע אלטהויז, חסיד חב"ד שהכרתי, ותוך יומיים פיניע הצליח לארגן עבורי פגישה עם הרבי. קיבלתי הודעה, "תגיע בשעה אחת עשרה בבוקר לכתובת הזו והזו". הייתה זו כתובת בקומת קרקע איפה שהוא בברוקלין.

התרגשתי מאוד רק מלראות את הרבי. חשתי שאני עומד בפני ענק. ועם זאת, הוא היה

אדם כל כך נפלא, כל כך שופע טוב לב וידע.

שוחחנו בשלוש שפות: רוסית, צרפתית - הרבי דיבר צרפתית מעולה - ועברית. שהיתי במחיצתו כארבעים דקות. אני זוכר שהוא גילה עניין רב בעברי, במעורבות שלי בתנועת המחנת היהודית האצ"ל, בחוויות שעברו עלי בבתי הכלא הבריטיים במהלך מלחמת העצמאות וכיצד הגעתי להיכנס שהגעתי בחיי.

אחר כך סיפרתי לו על הצעת חברת המכוניות. מאחר שהרבי עצמו היה בעל השכלה אקדמית כמהנדס, הוא ידע על אודות מכוניות יותר ממני. נדמה לי שהוא התבטא ש"מכונית מורכבת משלושים אלף רכיבים. זה לא אומר שלושים אלף תחומי תעשייה שונים, אבל זה כן אומר שלושת אלפים!"

צריך להבין - מפעל להרכבת מכוניות הוא כמו בית ספר מקצועי לחמישים מקצועות ומלאכות שונות לפחות: פחות, צביעה, נגרות, רפדות וכו'. זה היה חשוב מאוד, משום שיהודים הגיעו באותה תקופה לארץ הישר ממחנות הריכוז. לא היו להם מיומנויות מקצועיות; הם היו ניצולי שואה.

הרבי אמר, "מפעל זה עשוי לשמש כתשתית לכל

התעשייה בישראל!" הוא ראה את התמונה הרחבה, בקנה מידה לאומי. אחר כך הוסיף ואמר, "אני מתרשם כי לאורך שנות חיך התמודדת עם מכשולים רבים, ואלוקים היה לצדך. אלוקים ימשיך לעמוד לצדך גם בהמשך. ואם חלילה, מכל סיבה שהיא, העניינים לא יסתדרו, הרי בכל מקרה אתה תהיה בין אחיך היהודים, וכך תמיד תמצא את הדרך להמשיך ולשרוד".

אינני זוכר כבר את מילותיו המדויקות, אך לעולם לא אשכח את התבונה שלו, את טוב לבו, ואת צורת הדיבור השקטה שלו. חשתי תחושה של רוגע ושלווה אופפת אותי.

כאשר יצאתי ממשרדו של הרבי, הרגשתי כאילו אבן כבדה נגולה מעל לבי. ידעתי שאחתום על החוזים, וכך אכן עשיתי.

החברה שלנו יצאה לדרך. במהלך עשר השנים הראשונות, אנחנו היינו אחראים על עשרים ושמונה אחוז מכלל התוצר הלאומי של ישראל! הייצוא שלנו הגיע עד למדינות כמו ארגנטינה, ברזיל וקולומביה - וגם קרוב יותר לבית, הגענו לטורקיה, צרפת, סקנדינביה, פינלנד ושבדיה. אפילו הגענו עד לדרום אפריקה.

העבודה הייתה מפרכת, ההוצאות היו עצומות, אבל זה מה שבנה את התעשייה בישראל.

אפרים אילין הקים בשנת תשי"א (1951) את המפעל הראשון בארץ להרכבת מכוניות, חברת קייזר-פרייזר ישראל. אילין, שהיה תעשיין, פילנתרופ ופטרון אומנות, נפטר בשנת תש"ע (2010), בגיל 98. הוא רואיין בביתו בתל אביב בחודש אלול, תשס"ט (2009).

לזכות הורינו היקרים הרב יעקב ומרת בתיה שיחיו מינסקי הוקדש ע"י בנם ר' שניאור ויכבד שיחיו מינסקי

השבוע לפני:

< תשל"ה — כאשר רצה הרב שלום משאש, רבה של קזבלנקה, לעלות לישראל, כתב לו הרבי מכתב והפציר בו שלא לעזוב את מרוקו, אלא להמשיך להנהיג את קהילתו הזקוקה לו ולמנהיגותו. הרבי ביאר ששליחותו נמצאת אצל יהודי מרוקו, וששם יוכל להשפיע רבות. "י"ב בחשוון

1. אגרות קודש חלק ל. עמ' ט"ז

לע"נ

מנחם מענדל בן אברהם הלוי ע"ה

נלב"ע ז"ך תשרי תשע"ד

זלדה בת מאיר ע"ה

נלב"ע י"א מרחשון תשע"ז

זיגמן

פריקט של

JEWISH EDUCATIONAL MEDIA

sipursheli@jemedi.org | myencounterblog.com | 03-9608018

784 Eastern Parkway | Suite 403 | Brooklyn, NY 11213

© כל הזכויות שמורות 2015